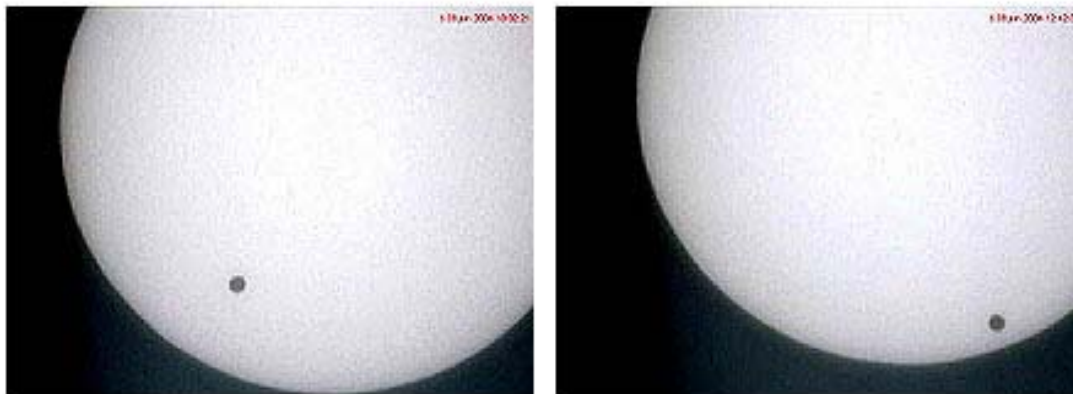

Åpnet stjerneobservatorium på realfagstaket

Fakultet for realfag benyttet anledningen til å åpne observatoriet på taket av Niels Henrik Abels hus under Venuspassasjen.

SLIK VAR Venus-passasjen i HiAs teleskop klokken 10:02:21 og 12:42:02.

Se Venus-passasjelinker nederst i saken.

I alt er det investert en halv million kroner i observatoriet – med alt datautstyr, programvare, spesiell betongplattform, vindmølle, solfangere, batteribank – og naturligvis teleskop. Investeringen er tatt over mange år – det store teleskopet ble for eksempel kjøpt mens fysikerne ennå holdt til i Kongsgård allé.

Dekan Per Kristian Egebergs åpningstale:

"Som faglig leder av Fakultet for realfag ønsker jeg alle velkommen til denne offisielle åpningen av fakultetets observatorium.

Mange vil kanskje spørre hva fakultetet skal med et observatorium, når vi ikke har et eneste kurs i astronomi? Svaret på det er enkelt. Vi ønsker å bruke observatoriet til å vekke interesse for realfag.

Verdensrommet har til alle tider fascinert oss. Alle har vel kikket på stjernene og filosofert over vår egen og jordas plass i kosmos. Særlig har spørsmålet om liv på andre planeter alltid opptatt oss. I dag vet vi at det er flere legemer i universet enn det er sandkorn på jorda, så spørsmålet er vel ikke om det er liv, men hvor langt det er til nærmeste planet med liv.

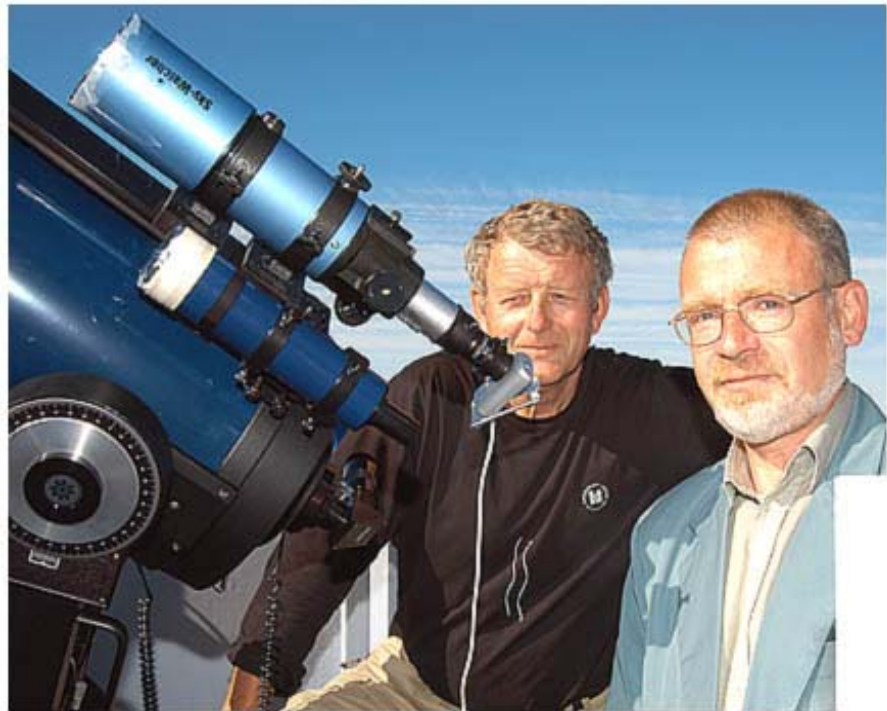

STAS: Dekan Per Kristian Egeberg (til v.) er stolt over det nye observatoriet på realfag. Høgskolelektor Tarald Peersen fikk blomster.

Hva kan da passe bedre enn å velge dagen for Venuspassasjen til å åpne observatoriet? Dette regnes som det største, sjeldneste og viktigste himmelfenomen i vår tid. Det er 121 år til neste gang, så man skal være ganske optimistisk for ikke å benytte denne anledningen. For 235 år siden ledet James Cook en ekspedisjon til Tahiti for å observere Venuspassasjen. Hensikten var å bestemme jordas avstand til sola, ved å sammenlikne med målinger gjort samtidig i

Vadsø. Ekspedisjonen førte til oppdagelse av en lang rekke nye øyer i Stillehavet, og beskrivelse av en rekke nye dyr og planter, så hvem vet hva denne dagen vil bringe?

Oppbyggingen av observatoriet her har vært tidkrevende og vanskelig. At det har lyktes skyldes en mann, nemlig Tarald Peersen. Det er ham som har funnet de tekniske løsningene, og gjennomført prosjektet. Så Tarald, gratulerer med dagen, og takk for innsatsen. Med dette erklærer jeg observatoriet på HiA for offisielt åpnet."

NYTT: Observatoriet på taket av Niels Henrik Abels hus ble kronet med kuppel (overbygg) rett før Venus passerte. Høgskolelektor Tarald Peersen (til venstre) og dekan Per Kristian Egeberg venter livlig observasjonsaktivitet.

Har jobb til 2125

- Jeg er veldig godt fornøyd med Venuspassasjen, stråler høgskolelektor Tarald Peersen mens han puster ut etter en særdeles aktiv dag på jobben.

Værgudene var definitivt på Peersens side. Bare noen korte strakser mens Venus var litt over halvveis over solskiven blåste noen skyer forbi.

- Og så har vi tatt så mange bilder at jeg har nok å gjøre til neste gang Venus passerer sola på dagtid i Kristiansand, flirer han optimistisk. I 2125 er høgskolelektoren definitivt plassert i HiAs seniorsenter – med en alder som har passert 180 år...

Brukes aktivt

Observatoriet er slett ikke et leketøy som Peersen leker med for egen hygges skyld. Selv om høgskolelektoren nok også tilbringer en del fritid med teleskopet og den nye observasjonskuppelen som kom på plass nå rett før Venuspassasjen.

- Observatoriet bruker vi i fysikkursene vi gir, og i opplegget for fysikkstudenter i regionen, sier Peersen.

VENUS-passering på storskjerm i kantina.

Dessuten er observatoriet naturligvis et spennende bekjentskap særlig for elever i videregående skole, men også for andre interesserte som kan få en teleskoptitt langt nærmere stjernehimmelen enn de ellers har mulighet til.

Med all oppmerksomheten astronomi har fått de siste årene, ikke minst på grunn av stipendiat Knut Jørgen Røed Ødegaard ved Astrofysisk institutt, Universitetet i Oslo. Han benyttet forresten det nasjonale Venus-arrangementet i Frognerparken til å fri til sin egen Venus, kjæresten Anne-Mette Sannes. Og fikk ja.

VETLE HEDLAND (snart 12) og bestemor Anna Kaddeberg tok turen fra Evje for å besøke Tarald Peersen og HiA-observatoriet. De var på plass klokka 07. - Spennende, syntes Vetle, og bestemor mente Venuspassasjen var verdt å ta fri fra skole og jobb for. - Vi samler på begivenheter og opplevelser - og det er litt av vitsen, mener Anna Kaddeberg. De to opplevde solformørkelsen i HiAs provisoriske observatorium i fjor - og flere morsomme opplevelser blir det nok.

SISTE TITT: Tarald Peersen følger Venus ut av solskiven. Tid:13:22:30

Linker til kunnskap og verdensromhistorier:

Her svarer astrofysiker Ødegaard leserne i [nettmøte i Dagbladet](http://www.dagbladet.no/kunnskap/2004/06/07/399883.html):
(<http://www.dagbladet.no/kunnskap/2004/06/07/399883.html>)

Her er linker - **se også linker i artiklene** - til omtalen av Venus-passasjen i [Dagbladet](http://www.dagbladet.no/kunnskap/2004/06/08/399983.html)
(<http://www.dagbladet.no/kunnskap/2004/06/08/399983.html>), [VG](http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=229792)
(<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=229792>) og [Aftenposten](http://www.aftenposten.no/viten/article805297.ece)
(<http://www.aftenposten.no/viten/article805297.ece>)

Her er linker til et solforsknings-samarbeidsprosjekt mellom den europeiske (ESA) og USAs (NASA) [romfartsorganisasjoner SOHO](http://soho.nascom.nasa.gov/) (<http://soho.nascom.nasa.gov/>): Her er [Venus-passasjen slik SOHO presenterer den](http://soho.nascom.nasa.gov/hotshots/2004_06_08/): (http://soho.nascom.nasa.gov/hotshots/2004_06_08/)

I København er det et reisemål de fleste bør kunne seg: [Tycho Brahes planetarium](http://www.tycho.dk/)
(<http://www.tycho.dk/>), med mye folkelig kunnskap om universet.

Til sist: link til [Royal Astronomical Society](http://www.ras.org.uk/) (<http://www.ras.org.uk/>) i London, som [presenterte Venus-passasjen slik](#):

av tormartin.lien@hia.no - 08-06-04
Nettredaksjon Serviceboks 422, 4604 Kristiansand
tlf: 38 14 11 08 / 38 14 10 72 faks: 38 14 10 01